

דוח סיור 1

סיור : סובב כנרת נצרות

מדריך : יקי אשכנזי

8:30 – אתר הטבילה

אנו נמצאים באתר הטבילה בקיבוץ כנרת ומקבלים רקע על המקום . האתר מוחזק ע"י קבוצת כנרת המקום הזה מציין את אירוע הפתיחה של ישו בגליל, כך זה בברית החדשה ובנרטיב הנוצרי. עובדה בבשורתו של מרקוס אנו רואים את סיפור הטבילה כבר בפרק א' פס' 9-11 :

"9 וַיְהִי בַיָּמִים הֵהֵם וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִנְצָרֶת אֲשֶׁר בְּגַלִּיל וַיֵּטֵבֵל עַל-יַדֵּי יוֹחָנָן בַּיַּרְדֵּן: 10 וַיְהִי אַדְ-עֵלָּה עָלָה מִן-הַמַּיִם וַיֵּרָא הַשָּׁמַיִם וַהֲנִיחַ נְפֹתָחוֹ וַהֲרוּחַ כִּיּוֹנָה יֵרְדֹת עָלָיו: 11 וַיְהִי קוֹל מִן-הַשָּׁמַיִם אֹתָהּ בְּנֵי יִדְי אֲשֶׁר רָצִיתִי-בּוֹ:"

מסביב לאתר ישנם כתובות בשפות שונות, כתובת זו היא למעשה הפסוקים של טבילת ישו בירדן על פי בשורתו של מרקוס. אנו מוצאים את סיפור הטבילה בבשורות האחרות גם למשל בבשורתו של מתי פרק ג' :

"וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן-הַגָּלִיל הֵיֵרְדָנָה אֶל-יוֹחָנָן לְהֵטֵבֵל עַל-יַדּוֹ: 14 וַיּוֹחֲנֵן חֲשֹׁךְ אוֹתוֹ לֵאמֹר אַנְכִי צָרִיךְ לְהֵטֵבֵל עַל-יָדְךָ וְאַתָּה בָּא אֵלַי: 15 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַנִּיחָה לִּי כִּי כֵן נֶאֱמָר לְשִׁנְיָנוּ לְמַלְאכָה פְּלִי-הַצְּדָקָה וַיִּנַּח לוֹ: 16 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִטְבַּל יֵשׁוּעַ וַיִּמָּהַר וַיַּעַל מִן-הַמַּיִם וַהֲנִיחַ הַשָּׁמַיִם נְפֹתָחוֹ-לוֹ וַיֵּרָא אֶת-רוּחַ אֱלֹהִים יוֹרְדֹת כִּיּוֹנָה וְנָחָה עָלָיו: 17 וַהֲנִיחַ קוֹל מִן-הַשָּׁמַיִם אוֹמֵר זֶה בְּנֵי יִדְי אֲשֶׁר-רָצִיתִי בּוֹ:"

ישנו קושי קל אנו יודעים כי המקום המקובל על עולי הרגל כאתר הטבילה הוא – ירדנית, זה ע"פ שלושת האוונגליונים הסינופטיים : מתי מרקוס ולוקס. שלושת אוונגליונים אלו משלימים אחד את השני ואילו האחרון של יוחנן, האחרון ביותר הוא מספר את הסיפור באופן שונה סיפורו של יוחנן מופיע בפרק א' 27-28.

הוא הבא אחרי אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָי וְאַנִּי נִקְלָתִי מֵהַתִּיר שָׂרוּף נְעָלָיו: 28
וְזֹאת הָיְתָה בְּבֵית אֲנִיָּה מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר יוֹחָנָן מֵטַבִּיל שָׁם:

...לקחתי את השורות המרכזיות אך הסיפור ע"פ יוחנן הוא הרבה יותר מפורט מקיף ושונה משל המבשרים האחרים. ע"פ בשורתו זה היה בבית אניה מעבר לירדן .

עולי הרגל במאה ה-4 שהגיעו אל ארץ הקודש וחיפשו את מקום הטבילה, הם זיהו אותו עפ' בשורתו של יחונן בבית אניה, זאת אומרת במעבר הגלגל. זה מתחבר טוב מכיוון שיוחנן המטביל היה דמות של אדם שחי חיי פרישות וסגפנות והמקום המתאים ביותר לנהל את אורך החיים הזה זה המדבר – "קאסר אל יהוד".

אז נשאלת השאלה מדוע אנו נמצאים כאן באתר ירדנית? זהו בכלל לא מוצאו של הירדן מהכנרת, זוהי בכלל ברכה עם שני סכרים הסגורים מכל צד, ולא אפיקו המקורי של הירדן. התשובה היא שזה לא משנה אלא מה שמשנה פה זה מגע המים. כמו שאנו שמים לב (באותו הזמן הייתה קבוצה ענקית של תיירים) המקום מלא תיירים, כי כאן יותר קל להגיע, לא צריך אישורים ביטחוניים בניגוד לקאסר אל יהוד. מה שחשוב כאן זוהי הסימבוליקה, הריגוש, ודבר נוסף זה משלים את המחרב, הכנרת יותר מתאימה מירושלים... "ויבוא ישו מהגליל...."

הנושא התיאולוגי

משמעות הטבילה היא עמוקה ביותר, הגרסה של מרקוס אינה מקרית הוא מתחיל בסיפור הטבילה. ישו מגיע אל יחונן כשיוחנן הוא מטביל יהודי, אך הטבילה כאן היא לא מטהרת במונחים יהודיים, היא טבילה לא רגילה כאן מדובר בטבילה רוחנית, פתיחת הדרך למלכות השמים שמטהרת את הנפש.

יחונן המטביל היא דמות תיאולוגית חשובה בברית החדשה כי הוא זה שהטביל את ישוע בברית החדשה מתוארת לידתו של יחונן ומפגש מרים ואלישבע (אמו של יחונן) בירושלים. דמותו של יחונן משמשת לנו עוגן בתרבות היהודית. למשל ע"פ יוספוס פלביוס: קדמוניות היהודים מתוארת לנו רציחתו של יחונן שהיה כוהן גדול והטביל אנשים בירדן. רציחתו נעשתה ע"י הורדוס אנטיפס בנו של הורדוס כחלק מאקט ההתגוננות שלו נגד המרידות, יוסף בספרו מציין כי הוא היה אדם יקר וחשוב.

ע"פ תאור זה אנו למדים כי יחונן היה דמות יותר מרכזית מישוע, היא דמות חשובה נערצת ונאהבת.

לעניינינו

ישו נטבל במים ואז נפתחים השמיים והיונה יורדת עליו- רוח הקודש. בנקודה זו ישוע מתגלה כמשיח. מרגע שהוא עולה מהמים יש את החיבור ורעיון השילוש מתחיל בנקודה זו.

הטבילה היא גורם חשוב היא חלק משבעת הסקרמנטים באמצעות הטבילה אתה נכנס אל דת המשיחיים- הנוצרים.

מגדל 9:10

אנו נמצאים מול אתר הארכיאולוגי – מגדל. אזור חפירות מגדל מתחלק לשתיים החלק הדרומי בו המשלחת הישראלית עורכת את החפירה גילתה את בית הכנסת הקדום. בית כנסת

קדום זה מתוארך לימי בית שני והוא חלק ממערך בתי כנסת קדומים שהתגלו בארץ . (מצדה ירושלים, ירחיו, גמלא והרודיון).

החלק השני של החפירות הוא של הפרנסיסקנים, אנו רואים את שטח החפירות מחולק בחומה. במאה ה-19 הפרנסיסקנים מתחילים כאן בחפירות ע"י נזירים, למעשה הם שלוחה של בית הספר למקרא. בחצי שלהם נמצאה כנסייה עתיקה מהמאה ה-5 לספירה, ככל הנראה שימשה צליינים ושרידי כפר. כיום החפירות בצדו של הפרנסיסקנים הופסקו מכיוון שהחופר חלה באופן מפתיע.

אך איך מגדל מתקשרת לנו לנצרות?!?! : מגדל מרים המגדלית!!!

וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּעֲבֹר מֵעִיר אֶל־עִיר וּמִכְּפָר אֶל־כְּפָר קוֹרָא וּמִבְּשָׁר
אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וּשְׁנַיִם הָעָשָׂר אֵתוֹ: 2 וְנָשִׂים אֲשֶׁר נִרְפְּאוּ
מִרוּחַת רָעוֹת וּמִחֲלָיִים מְרִים הַנִּקְרָאָה מַגְדְּלִית אֲשֶׁר גִּרְשׁוּ מִמֶּנָּה
שְׂבָעָה יָדַיִם: 3 וַיִּוְחַנָּה אֵשֶׁת כּוֹזָא סוֹכֵן הוֹרְדוֹס וְשׁוֹשַׁנָּה וְאַחֲרוֹת
רְבוֹת אֲשֶׁר שָׂרְתָהּ מִנְּכֹסֶיהָ:

ע"פ לוקס פרק ח' : מרים ויוחנה אלו הם שתי נשים המצטרפות אל ישו אל בריתו החדשה, דאגו לצרכיהם וישו עשה בהם נסים . לוקס באונגליונו מציין כי גורשו ממרים 7 רוחות רעות, היא קוריה "מגדלית" – מגדלנה. אנו יודעים כי יש עיר שנקראת מגדל, הלא היא מרים ממגדל זה התחום בו היא התגוררה . יש חוקרים, יותר נכון חוקרות הסוברות כי מגדלית זהו שם של תסרוקת.

דמותה של מריה מגדלנה שרויה במחלוקת אך עם זאת היא גם בן האדם היחיד שנוכח בצליבה הקבורה והתחייה של ישו. לכן מייחסים לה חשיבות כה רבה. והמסורות מספרות כי היא נשאה ברחמה עובר שלימים יוליד את קרל הגדול.

יש לציין כי סיפורו של ישו מופיע ומסופר ב-4 אוונגליונים, פרוש של אוונגליון הוא בשורה טובה. האוונגליונים הראשונים הם סינופטים ז"א הם משלימים אחד את השני . לעומת זאת יוחנן הוא האוונגליון האחרון , בשורתו הטובה הוא מתאר את רצף האירועים, אך לא מעניין אותו הסיפור אלא המשמעות שמאחורי הסיפור, מאחורי הדברים. למשל אצל יוחנן יש את הסיפור, בכפר קנא שבו הוא הופך את המים לייין – נס החתונה .

9:40 כנסיית האושר

כנסיית האושר מלשון מאושר. יש לציין שכאן אין ממצאים של כנסייה קדומה . זוהי כנסייה חדשה הנבנתה ע"י ברלוצי ב1983. לפני כן באזור זה לא היה כלום ! היא נבנתה כחלק מהעולם

הקטולי ותנופת הבנייה שלה. ברלוצי הוא אדריכל ותכנן מספר כנסיות בארץ – "דומינוס פלביט" (האדון בכה) .

בנייה זו היא תוצאה של אידיאל בן השלטון הפשיסטי באיטליה לוותיקן. כאשר מוסוליני עולה לשלטון באיטליה נחתם הסכם **קונקורדט** – בין הוותיקן למוסלויני, עיקר ההסכם מציין כי האחריות הבלעדית על הכנסיות באיטליה היא תהיה כפופה לוותיקן.

הקרקע שאנו עומדים עלייה היא נרכשה במחצית השנייה של המאה ה-19 ע"י הוותיקן, ועל קרקעות אלו הקימו את הכנסייה אותה אנו רואים. כנסייה זו מנציחה את הדרשה על ההר, עפ' מתי היא מתפרסת על גבי שלושה פרקים 5-7. בפרקים אלו ישוע נושא את הדרשה, זוהי הברית החדשה, יש כאן משמעות תיאולוגית.

כל פסוק מתחיל עם המילה אשרי...., 8 פסוקים כאלו, לכן אנו נראה בכנסייה 8 צלעות, היא מתומנת ובכל צלע יש פס' אחד שלקוח מהברית החדשה. מסביב על הקירות ישנם שתי תחנות מהויהדלורוזה (אלו הם 14 תחנות הייסורים בדרכו האחרונה של ישו לפני תחייתו לחיים). על הרצפה חקוקות 7 המידות הטובות :

1. צדק
2. חסד
3. זהירות
4. אמונה
5. עוז
6. תקווה
7. כיבוש היצר

בדרך כלל בכנסיות אנו נראה דג, דג זה איכסטוס ביוונית ואיכסטוס אלו הם ראשי תבות **ל ישו משיח בן האלוהים מושיע** .

המאמינים הראשונים כשהגיעו לארץ הם חיפשו את המקומות הקדושים ע"פ האומניסטיקון (ספר השמות) של אוזביוס, אך מהי הדרשה?! זוהי למעשה סימבוליקה...הדמות של משה מול ישו, הר סיני מול ההר הזה כאן, והכי חשוב זה התורה חדשה הניתנת למאמינים החדשים, ישו לא סותר את התורה, אלא הוא מציין כי צריך נכונות ורצון פנימי .

תורת המצוות –נעשה ונשמע- התורה.

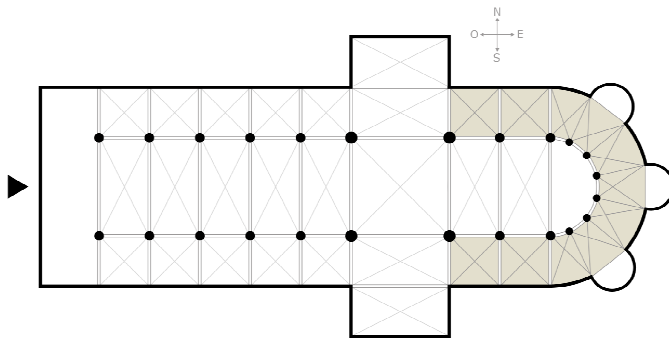
תורת החסד הברית החדשה

מה שמאפיין את הנצרות, התפיסה זוהי תורת החסד מול תורת המצוות .

אנקדוטה קטנה:

לאחר מלחמת ששת הימים נסלל הכביש החדש עוקף כנרת ובמהלך סלילתו נמצאה כנסייה , זוהי כנסיית האושר הקדומה של הר האושר .

10:30 כנסיית הלחם והדגים

או בשמות אחרים – טבעה, 7 . על שם שבעת המעיינות .
ע"פ חפירות גרמניות נחשפו כאן שתי כנסיות .
כאן באזור זה נחשפו שתי כנסיות מתקופות שונות: הראשונה הקדומה יותר כיוונה לצפון מערב ומתאורכת למאה ה-4 . 5

כנסייה שנייה היא כיוונה הוא מזרח והיא גדולה פי 3 מהכנסייה הקדומה. זהו מבנה בזיליקאלי ראשיתו מהתרבות הרומית זה למעשה מבנה מקורה ובו שני שורות עמודים שיוצרות 3 סיטראות . מבנה זה שמש לפולחן ולכינוסים, גם נוצרים וגם יהודים אמצו את הבזיליקה. זהו מבנה קלאסי . נוצרים השתמשו לזה לכנסייות ואילו יהודים לבתי כנסת.

מבנה הכנסייה החלו מהמאה ה-4 לספירה כיוון התפילה היה לכיוון מזרח לכן כל הכנסיות בעולם פרט לבודדות פונות לכיוון מזרח,, אל אור השמש, אור העולם, אור החיים, יכול להיות מאוד שזה לקוח מן הפגאנים .

מטרת הכנסייה כאן היא לא לשרת את הקהילה כי אין מבני מגורים, אין כאן עיר אלא רק מנזר, מטרתה היא לשרת את הצליינים, ועם זאת היא חייבת להיות סימבולית לציין משהו, היא נבנתה בגלל עולי הרגל .

בראשית החפירה התגלה כי כל הכנסיות בנויות סביב סלע קטן טבעי. למרגלות הסלע ניתן להבחין בפסיפס שבו מצוירים שני דגים וסלסלה ביניהם.

ע"פ ממצא זה הסיקו החוקרים כי מדובר כאן בסיפור המופיע ב-4 הבשורות ואף בשתי בשורות מופיע פעמים .
מתי פרק יד':

13 וַיְהִי כַשְׁמָעוֹ אֶת־זאת וַיִּסַּר מִשֵּׁם בְּאֲנִיָּה אֶל־מְקוֹם תְּרַבָּה וַאֲיִן־אִישׁ
אָתוֹ וַיִּשְׁמָעוּ הַמּוֹן הָעַם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו בְּרַגְלֵיהֶם מִן־הָעָרִים: 14 וַיֵּצֵא
יְשׁוּעַ וַיֵּרָא הַמּוֹן עִם־רַב וַיִּהְיוּ מַעֲיִו לָהֶם וַיִּרְפָּא אֶת־הַחֲלָשִׁים אֲשֶׁר
בָּהֶם: 15 וַיְהִי לַעֲת עָרַב וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הַמְּקוֹם תְּרַב
וַגַּם־נָטָה הַיּוֹם שַׁלְחָה אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיֵּלְכוּ אֶל־הַכְּפָרִים לְקַנּוֹת לָהֶם
אֲכָל: 16 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵינָם צָרִיכִים לְלַכֵּת תְּנוּ־אִתְּם לָהֶם לְאָכֹל: 17
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ־לָנוּ פֶּה כִּי אִם־חֲמִשָּׁת פְּכָרוֹת־לָהֶם וּשְׁנֵי דָגִים: 18
וַיֹּאמֶר הִבִּיאוּם אֵלַי הִנֵּה: 19 וַיֵּצֵאוּ אֶת־הָעַם לְשִׁבְתָּ עַל־הַדְּשָׁא וַיִּקַּח
אֶת־חֲמִשָּׁת פְּכָרוֹת־הַלֶּקֶחַם וְאֶת־שְׁנֵי הַדָּגִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה
וַיְבָרֵךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן אֶת־הַלֶּקֶחַם לַתַּלְמִידִים וְהַתַּלְמִידִים נָתְנוּ לָעַם: 20
וַיֵּאכְלוּ כָּלֶם וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפֶּתוּחִים הַנּוֹתָרִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר סִלִּים
מְלֵאִים: 21 וְהָאֲכָלִים כַּחֲמִשָּׁת אַלְפִים אִישׁ מִלְּבַד הַנָּשִׁים וְהַטָּר:

זו כנסייה אחת הקדומות בעולם אך הכנסייה הראשונה מיוחסת לרומא שנת 315 .

קצת רקע: 311 ישנה מלחמה על השלטון בחלקה המערבי של האימפריה . קוסטנטינוס עולה בתחילה בתור סגן קיסר בשנת 305, במקביל אליו היו עוד שני קיסרים שעלו וחילקו את האימפריה ביניהם בשנת 311 נערך קרב כדי לשוט על עוד שטחים מהאימפריה הרומית בוילו. לאחר הקרב הגדול נשמע סיפור כי קוסטנטינוס ניצח בקרב כי הוא ראה חיזיון בצורה של שתי האותיות כי ורו שהם משיח ובזכות חיזיון זה הוא ניצח .

313 לאחר ניצחונו בקרב הוא מכנס עם מקינוס שליט אחר באימפריה הרומית ומפרסמים כתב סובלנות בו הוא מציין כי כל אדם יכול לקיים את פולחנו שלו בתנאי שלא יהיה קורבנות אדם. בתוך הסכם זה יש סעיף מיוחד במיוחד לנוצרים כי הם, הרומאים יחזירו את הכבוד לנוצרים ושנתיים מאוחר יותר ב315 קמה הכנסייה הראשונה, כנסיית השליחים מחוץ לחומות היער רומא.

הכנסייה אותה אנו רואים כאן היא מימי קוסטנטינוס, 324 . בשנה זו קוסטנטינוס הופך ללהיות קיסר יחיד על האימפריה ושנה לאחר מכן הוא מכנס את ועידת ניקאה ומזמין ראשי כנסיות. בוועידה זו הוא מאמץ את הכנסייה כמוסד אימפריאליסטי ככוח מלכד קיסר אחד אמונה אחת . הנצרות בנקודה זו הופכת להיות הדת הרשמית והמותרת של האימפריה הרומית. לאחר מכן המצב מתהפך ובמאה 5,6 אתה לא יכול להיות פאגני ואתה הופך להיות רדוף.

אפיפאניוס- אב כנסייה מנה כ-82 כפירות בנצרות וכתב ספר נגד הכפירות, הוא בישוף של עיר בקפריסין ונולד בארץ. חלק מהכפירות שהוא ציין זה על האביונים. אביונים אלו הם למעשה נוצרים המקיימים את המצוות ולומדים תורה, אלו הם יהודים נוצרים, נוצרים משחיים .

תהליך בניית הכנסייה

יוסף החי בטבריה היה כומס, דרגה בחירה באדמניסטיצייה הרומאית. הוא היה גם יהודי בנוסף לכל זה והוא החליט לקבל את דת הנצרות, הוא בחר לרומא וביקש אישור מהקיסר לבנות כנסייה לתפארת הקיסר והאימפריה, וכאן במרחב הכפרי הזה ישנם יהודים נוצרים. קוסטנטינוס נותן לו אישור וכעת הוא חוזר ובונה כנסיות במקום בו הוא לא התקבל רק שעכשיו זה עם צו קיסרי.

יוסף הכומס מציין את בנייתה הקדומה ל הכנסייה – כנסייה קטנה.

השלב השני הוא מיוחס למרטיריוס. הוא פטריאך – ראש כנסייה גדולה.

בתוך הכנסייה אנו יכולים למשצוא שתי איקונות המצייות את בוני הכנסייה, כל אחד מחזיק בידו כנסייה אחת גדולה ואחת קטנה. הקטנה זהו יוסף הכומס והגדולה מיוחסת למרטיריוס.

1932 נחשפו שתי הכנסיות והבנדיטים בסוף שנות ה-70 החליטו להקים את הכנסייה של מרטיריוס כפי שהייתה בנויה בסוף המאה ה-5 תחילת 6. כנסייה זו מתארת כיצד צריכה להבנות כנסייה. תקרת עץ, שלוש סיטראות וכו'.

הגדרות אדריכליות בכנסייה-

- אטריום – חצר בתוך החצר ישנם עמודים
- פורטיקו – מסדרון מקורה המקיף את חצר הפתוחה, שם היו עומדים כל אלו שלא קיבלו עליהם עדיין את הנצרות.
- נרטקס - נרתיק, מבוא זהו פתח מי שלא נתבל לא יכול לעבור את הנרטקס בנרטקס יש 3 דלתות נכנסים מהדלת הדרומית ויוצאים מהדלת הצפונית כאשר הדלת המרכזית ממנה נכנס הפטריארך.
- טרנספט – אולם רוחב כיוונו צפון דרום הוא למעשה יוצר לנו את צורת הצלב. כאן זוהי הכנסייה היחידה בצורת צלב.
- אפסיס - צורה של חצי עיגול מצד דרום וצפון יש שני חדרים הנקראים:
- דיאקוניקון – החדר הדרומי שם היה תשמישי קדושה דיאקון, עוסק בכנסייה, כל בגדיו נרות וכו'.
- פרוטזיס – החדר הצפוני שם היה הלם והיין למיסה, טקס הקודש.
- בטסטריום – אגן טבילה אנו מוצאים אגן טבילה ביציאה מהכנסייה אגן זה נלקח מיריחו הוא גדול כמו ג'קוזי אך הכוונה היא כאן כי עדיין לא כולם התנצרו ואגן טבילה זה הוא גדול כדי שגם אנשים מבוגרים יוכלו להתנצר הוא מן המאה ה-5.
- ריליקט – חפצי קדושה שנלקחו מארץ הקודש.

מהו ריבוי נס הלחם והדגים!?

הברית החדשה מחדשת את הברית הישנה. משה עולה להר ומקבל את התורה ולאחר שהוא מעביר את התורה לעם נהיה רעב...לכן מאוחר יותר יש את המן- לחם השמים. המקבילה לנצרות זה כאן לאחר שישו מעביר את הברית החדשה "אשרי" העם נהיה רעב הוא מקיים את נס הלחם והדגים. זוהי הטיפולוגיה של המסע במדבר. אך יש כאן מסר אמוני נוסף צריך להאמין וכך יהיה ניתן להאכיל את כל 5000 האנשים. הוא מקיים את הנס הזה כדי להוכיח לתלמידיו את קטנות אמונתם .

אנו יודעים כי ישנם שתי גרסאות המופיעות בברית החדשה לנס הלחם והדגים. יש הסוברים כי אלו שני ניסים שונים אחד הנעשה כאן והשני מעבר הירדן באץ הגרגשים, ארץ הפגאנים.

כנסיית בכורת פטרוס

אנו עומדים ליד פסל המנציח את בכורתו של פטרוס. בו הוא מקבל את המפתחות. לפטרוס יש שלוש שמות:

1. פטרוס

2. שמעון

3. כיפא – זהו שם ארמי שמשמעותו זה אבן. היו קוראים לאנשים חזקים כך.

ישו אוסף את כל תלמידיו לפאניס ושואל אותם מיהו בן האדם ? (לקוח מספר דניאל) עצפ השאלה מראה על בסיס תיאולוגי, זהו הטיפוס של המשיח...נשאלת השאלה מה אתם התלמידים חושבים עליי ואז פטרוס עונה לו אתה המשיח אתה הוא בן המשיח.

על הפטרה-הסלע הזה אני אבנה את הכנסייה אתן לך את מלכות השמיים כל שתצווה על הארץ יורשה גם כאן וגם בשמים וכך גם כל מה שתאסור. פטרוס הוא זה שיבנה את הכנסייה הוא התלמיד המועדף המוערך. אירוע נוסף המתקשר לנו לכנסייה הזו כאן במקום הזה ישו התגלה לשליחו לאחר 40 יום .

ישו צופה את מותו לכן הוא נותן לו את החוגר אל יוחנן ויוחנן מקבל את זה ויודע את זה לכן הוא חוזר אל רומא ושם הוא גם מת אך בניגוד לישו הוא נצלב הפוך.

לנוצרים יש מספר ספריים חיצוניים ביניהם **חיי פטרוס**. בספר זה מתוארת צליבתו ההפוכה של פטרוס ברומא. זה מראה כי פטרוס הוא היורש של ישו ובעקבות זאת מתפתחת מורשת פטרנית. פטרוס הוא זה שקיבל את מפתחות למלכות השמיים, סמכות להוביל ולהנהיג, אך לפני שהוא מת גם כמו ישו הוא מינה בישוף שימשיך אותו. פטרוס הוא הבישוף הראשון של רומא.

הכנסייה אותה אנו רואים כיום היא כנסייה מודרנית מן המאה ה-19. היא נבנתה על הסלע הטבעי. הסלע הטבעי כאן הוא מעובד ומתוארך למאה הראשונה לספירה. ישנם עוד

מדרגות חצובות בסלע, מדרגות אלו מתוארכות למאה ה-4 לספירה. לימים שני האפיפיורים שהגיעו לארץ הגיעו לכאן לכנסיית הבכורה של ישו, למרות גודלה של הכנסייה.

שניים מהאוונגליונים, מתי ויוחנן נחשבים לשניים מתוך 12 השליחים.

הגירה – היא צליינית המגיעה לארץ הקודש ב-381 מאזור, פחות או יותר צפון צרפת דרום ספרד. היא מטיילת כאן בארץ הקודש במשך 3 שנים, בן היתר היא כותבת יומן מסע בלטינית, זהו יומן המסע הראשון שנחשב ל"יומן מסע אמיתי".

לימים חיבורה של הגירה התגלה במאה ה-19: ".....ושם ליד הים.....עצי תמר רבים 7 מעיינות שופעים לרוב, בשדה הזה השביע האדון.....נעשתה מזבח...ומן האבן...תהילה לרבים ליד הכנסייה עוברת דרך ראשית, ציבורית.

כנסיית 12 השליחים

כאן מה שאנו רואים זוהי כנסייה ביזנטית שלטון בו שלטו הנוצרים עד 640, עד הכיבוש המוסלמי בארץ ישראל. אך בעולם כולו - ביזנטיון היא תקופה מאוחרת ומיוחסת למאות 11 ו-12 וזה קשור לבלקן טורקיה רוסיה לכל האזורים הסלבים. התרבות הביזנטית זה למעשה התמזגות של תרבות סלווית ויוונית. האומנות הביזנטית שמה דגש על קדושים, דגש על הניסים שנערכו בברית החדשה הכנסייה יותר חייה עם העם, הקשר הביזנטי עם העם הוא הרבה יותר עמוק דרך סיפורי קדושים ניתן ללמוד לקח ומוסר.

13:30 כפר נחום

כפר נחום נחפר כבר במשך 100 שנה ע"י חופרים פרנסיסקנים, ישנם ספרים רבים על כפר נחום, דוחות חפירה מפורטים וכמות ממצאים שם היא אין סופית. מקום זה הוא מהמאה הראשונה לספירה עד שנת 749 – השנה בה קרתה רעידת האדמה הגדולה העיר נעזבת ולא מתחדשת. זהו כפר דייגים היושב על חופה הצפוני של הכנרת. גולת הכותרת של המקום פה זהו בית הכנסת. אך הוא לא סתם בית כנסת אלא בית כנסת גדול ומפואר, כמו שאנו רואים כאן הסלע המקומי הוא סלע הבזלת וכאן בית הכנסת בנוי מאבן גיר מיובאת. הוא מתוארך למאה ה-5 לספירה

אנו נמצאים מול אחד הממצאים – עמוד אבן עליו חקוקה כתובת: חלפי בן זבדה בר יוחנן" כותבת זו מתועדת וממוסגרת לא סתם וכאן אנו נשים את הדגש על המילה זבדי שמוכרת לנו מן המקורות האוונגליונים. מדובר באדם בעל מעמד המוריש ותורם את עמוד זה לבית הכנסת יכול מאוד להיות שהוא קשור למשפחת זבדיי.

כאן בכפר נחום אנו רואים את בית כנסת ליד כנסייה, שכנסייה זו היא למעשה ביתו של פטרוס, היא כנסייה מתומנת עתיקה ובמרכזה יש בית מהמאה הראשונה לספירה שהפכו אותו

לכנסיה. על הקירות של אותו בית נמצאו חריטות שונות המציינות את ראשיתה של הנצרות: שמות של אנשים מסיפורי האוונגליונים, ציורי דגים. אם כך הסברה היא כי מדובר בביתו של פטרוס.

סברה נוספת היא כי בית עתיק זה שימש קהילה יהודית מאמינה עד המאה ה-4 לספירה. למעשה מה שאנו רואים כאן זהו ביתו של פטרוס.

נשאלת שאלה מהותית אם הכול פה נוצרי איך זה שיש בית כנסת גדול פי כמה וכמה מן הכנסייה, יכול להיות כי רוב האוכלוסייה כאן הייתה יהודית?! לא ניתן לדעת אלא רק לשער! רוב החוקרים מציינים כי מדובר בבית כנסת מן המאה ה-5 ע"פ הממצאים עליהם הם נשענים אלו הם המטבעות.

ע"פ דעתו של צביקה מעוז בית הכנסת והכנסייה הם למעשה קומפלקס אחד. יש לציין כי ע"פ הברית החדשה מסופר כאן על בית כנסת, אך מתחת לבית הכנסת לא היה שום ממצאים של בית כנסת קדום יותר אלא השרידים כאן הם של בתי מגורים, אולי בית הכנסת היה במקום אחר? הכול כאן השערות.

בביתו של פטרוס ניתן למצוא סממנים של נוצרים אך בין הסממנים והחריטות אנו לא נמצא צלב וזה מכיוון כי הצלב נכנס רק במאה ה-4 כי באותה עת, תקופה הוא היה מסמל את המוות, על הצלב היו צולבים את האנשים הורגים אותם. רק במאה ה-4 הוא הופך להיות סמל מכיוון שכעת הוא הפך למחייה, מחייה את המאמינים החדשים.

ע"פ מתי פרק ד'

12 וַיְהִי כַשְׁמַעַי יִשׁוּעַ כִּי הִסְגִּירוּ אֶת-יְהוֹנָן וַיִּלְךְ אֶל אֶרֶץ הַגָּלִיל:

מתי מקשר את ההגעה לכפר נחום כהתגשמותה של נבואה, ישוע עוזב את נצרת ומגיע אל כפר נחום זה בעצם יציאה מעם ישראל הישן אל הברית החדשה. התנועה מזרחה בשביל מתי זה נורא סימבולי, המטרה היא הפצת התורה אל אומות העולם.

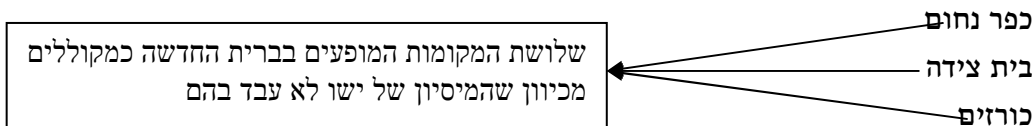
סיפור נוסף המתקשר לנו לכפר נחום זהו סיפורה של טליתא קומי – נערה קומי. ראש בית הכנסת – יאיר, הוא ראש קהילה יהודית (ארכיסינגוגוס). בתו מתה והוא מבקש את עזרתו של ישוע, את עזרת הריפוי, ז"א ברגע שהוא ניגש אל ישו זה כאילו הוא מכיר ביכולתו של ישו באמונתו החדשה ובזכות זאת, בזכות אמונתו ביתו חזרה לחיים.

עפ' לוקס פרק ח' אנו יכולים לראות כי גם כאן ישנו מסר פנימי. איך יושב ראש היהודים מאמין בישוע הוא גדול אמונה ואילו אתם פשוטי העם לא יכולים להאמין בגדולתו של האל.

0 וַיְהִי בְּשׁוּב יִשׁוּעַ וַיִּקְבַּל אֹתוֹ הָעָם כִּי כָלָם הָיוּ מְחַכִּים לוֹ: 41 וְהָיָה אִישׁ וַיִּשְׁמוּ יָאִיר וְהוּא רֹאשׁ הַכְּנִסָּת וַיָּבֵא וַיִּפְּל לְרַגְלֵי יִשׁוּעַ וַיִּתְחַנְּנוּ-לוֹ לָבוֹא אִתּוֹ אֶל-בֵּיתוֹ: 42 כִּי בַת יְחִידָה לוֹ כָּבַת שְׁתֵּים-עָשָׂרָה שָׁנָה וְהָיָה נְטֹתָהּ לָמוֹת וַיְהִי בְּלָכְתוֹ שָׁמָּה וַיִּדְחַקְהוּ הַמּוֹן הָעָם: 43 וְאִשָּׁה זָבַת דָּם שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה אֲשֶׁר הוֹצִיָּאָה כָּל-מַחְיָתָהּ לְרַפָּאִים וְאִין אִישׁ יָכֹל לְרַפְּאֹתָהּ: 44 הִיא קָרְבָּה מֵאַחֲרָיו וַתִּגַּע בְּכַנָּף בְּגָדוֹ וַיַּעֲמֵד זֹבַב דְּמִיָּה פְתָאִים: 45 וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ מִי-זֶה נִגְעָ-בִי וַיִּכְחָשׁוּ כָלָם וַיֹּאמֶר פְּטָרוֹס וְהַעֲמָדִים אָצְלוּ מוֹרָה הַמּוֹן הָעָם דְּחַקִּים וְלִחְצִים אֲתָדָּ וְאִתָּה תֹאמַר מִי נִגַּע בִּי: 46 וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ נִגַּע בִּי אָדָם כִּי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר יֵצְאָה מִמֶּנִּי גְבוּרָה: 47 וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי לֹא-נִסְתָּרָה מִמֶּנּוּ וַתִּגַּשׁ בַּחֲרָדָה וַתִּפֹּל לְפָנָיו וַתִּגַּד בְּאַזְנוֹי כָּל-הָעָם עַל-מָה נִגַּעָה בּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר נִרְפְּאָה פְתָאִים: 48 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ (חֲזִקִי) בְּתִי אֲמוּנָתָד הוֹשִׁיעָה לָדָּ לְכִי לְשָׁלוֹם: 49 עוֹדְנֹו מְדַבֵּר וְאִישׁ בָּא מִבֵּית רֹאשׁ הַכְּנִסָּת וַיֹּאמֶר מָתָה בְּתָדָּ אֶל-תַּטְרִיחַ אֶת-הַמּוֹרָה: 50 וַיִּשְׁמַע יִשׁוּעַ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לוֹ אֶל-תִּירָא רַק-הָאֵמֵן וְהִיא תוֹשַׁע: 51 וַיָּבֵא הַבֵּיתָה וְלֹא-הֵנִיחַ לְאִישׁ לָבוֹא אִתּוֹ בְּלִתִּי לְפְטָרוֹס וְלִיעֶקֶב וְלִיּוֹחָנָן וְלְאַבִּי הַיְלִדָה וְלְאַמָּה: 52 וְכָלָם בָּכִים וְסֹפְדִים לָהּ וַיֹּאמֶר אֶל-תִּבְכּוּ כִּי לֹא מָתָה אֲדָּ-יִשְׁנָה הִיא: 53 וַיִּשְׁחַקּוּ עָלָיו בְּאֲשֶׁר יָדְעוּ כִּי-מָתָה: 54 וְהוּא אָחֹז בְּיַדָּהּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר הַיְלִדָה קוּמִי: 55 וַתִּשָּׁב רֵוִחָהּ וַתִּקַּם פְּתָאִים וַיֵּצֵו לְתַת-לָּהּ לְאָכֹל: 56 וַיִּתְמָהּוּ אָבִיָּהּ וְאַמָּהּ וַיֵּצֵו עָלֵיהֶם לְבָלְתִי הַגִּיד לְאִישׁ אֵת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה:

יש שלושה מקומות בעולם שגילו כנסייה עתיקה :

1. ארפוס- על הפרת נמצא בסוריה, שם התגלתה כנסייה ביתית
 2. רומא - בקטקומבות אלו הם מערות קבורה אשר הוסבו למגורים ולמקום פולחן הם מיוחסים למאה ה-3.
 3. מגידו – מבנה מהמאה ה-3 שם גם ישב חייל לגיון.
- אך הכנסייה הקדומה ביותר היא הכנסייה הנמצאת כאן בכפר נחום –ביתו של פטרוס.

אנו עוברים ליד בית צידה, במקום זה אנו לא נראה שרידים נוצריים כי ישו קילל את המקום ולכן זה מסתדר לנו לימים הורדוס פליפוס הופך את העיר ליוליוס – עיר רומית לכל דבר.

תל הדר - ממוקם היכן שלונהגל, "הטבחה" של הגויים אחד במער ליהודים והשני פה לגויים .

15:00 כורסי

כאן במקום הזה מזרח הגויים נערך נס. אך בכל אוונגליון שם המקום שונה :

- ג'רסה -דומה לגרג, מקום הנמצא בצפון הירדן.
 - גרדה -נמצא מעל חמת גדר.
 - ג'רג'ה -גרגשיים, אלו הם אחד משבעת עמי כנען הקדומים, אך בימיו של ישו לא היה עם כזה גרגשים. יש כאן סימבוליקה יהודים מול הגואים שמקבלים את אמונתו החדשה של ישו, טהור מול טמא .
- לאחר שהוא עורך את הנס בארץ הגואים –הגרגשיים, הוא מתחיל את הפצת הנצרות בכל הדקפוליס(ברית של 10 ערים רומאיות) .

מדוע דווקא המקום הזה!?

1971 נפרץ הכביש כאן לכיוון הרמה והם עלו על עתיקות ומיד החלו בחפירות ונמצאה כנסייה כיום היא משוחזרת והמקום מוכרז כאתר לאומי. באתר ישנה קפלה קדומה, על מזבח קדום יכול להיות שמשם מהקפלה ירדו החזירים אל החוף.

באתר אנו יכולים למצוא המון חדרים, חדרי שינה, זהו למעשה כפר שהתפתח ליד המנזר והוא למעשה זה שמציין את נס החזירים המופיע בברית החדשה ב-

- מרקוס פרק ה' 1-20
- מתי פרק ח' 24-28
- לוקס פרק ח' 28-39.

אוזביוס- באונומסטיקון (ספר השמות, אותו הוא כתב בקיסריה) הוא כותב: "ג'רג'סה שם ריפא המשיח את אחוזי השדים כפר על ההר " הוא כותב את זה בשנת 300 מכאן אנו למדים כי כבר הצביעו על מקום מסוים שבו נעשה הנס "מקום מסוים על האגם" זה עוד לפני הלנה וקוסטנטינוס.

קריליוס- קיריליוס מסקיתופוליס הוא זה שכתב 7 קורות חיים על נזירים ממדבר יהודה, הוא התחיל את דרכו מאירוע מכונן כאשר הוא פגש את סבאס בבית שאן =סקיתופוליס. הוא כותב את ספרו במאה ה-6. הוא מציין בספרו כי מרדו בנזיר סבאס והוא נאלץ לעזוב את המנזר . בכל מקרה קריליוס מספר בספרו על מסע צליינותו של סבאס (הנזיר ממדבר יהודה) ובספרו הוא מציין מספר מקומות את הפטגון וכורסיה =במקרה שלנו כורסיה זהה לגרסיה =כורסייה .

אך עדיין יש מגבלה על המקום כי לא נמצאה אף כתובת וגם לא נמצאו עצמות חזירים, אז עדיין זה נושא השרוי במחלוקת .

614 – שנה זו היא שנה מכרעת בנצרות מכיוון שבה יש את הכיבוש הפרסי שהורס את מרבית הנכסיות והמנזרים בכל הארץ כולל מדבר יהודה זה עוד לפני תקופה ערבית מוקדמת, ודווקא בתקופה הערבית המוקדמת עדיין אין איסורים גורפים על קיום הפולחן הנוצרי, יהודי, שומרוני, לארח מכן ב749 יש את רעידת האמה הגדולה ובה היא מחריבה 70% מהאוכלוסייה והתושבים לא מצליחים לחזור ליישובים ולהתיישב מחדש.